

De ontwerp-Windvisie is op 22 april door GS vastgesteld. Hierna is hij ter inzage gelegd en zijn er informatieavonden gehouden. Naar aanleiding van 122 binnengekomen zienswijzen is een reactienota opgesteld, waarin de zienswijzen worden samengevat, de beantwoording wordt gegeven en wordt aangegeven of de zienswijze aanleiding heeft gegeven de Windvisie aan te passen. De reactienota is in de bijlage te vinden. Belangrijkste wijzigingen in de nu voorliggende Windvisie ten opzichte van de ontwerp Windvisie zijn:

- a) Het wegvallen uit vast te stellen locaties van Wijchen en Culemborg. In de ontwerp-Windvisie stonden deze locaties opgenomen als vast te stellen locatie, met als voorbehoud dat de gemeenteraad nog moest instemmen. Beide gemeenten willen voor vaststelling van de locatie door de gemeenteraad een bottom-up proces doorlopen met omwonenden en leefbaarheidsgroepen, waarin exacte locatie, vormgeving en participatie een belangrijke rol spelen. De locaties die uit dit proces naar voren komen kunnen mogelijk in een later stadium weer aan de Windvisie worden toegevoegd.
- b) Verplaatsing van locatie Culemborg op de kaart, naar een uitbreidingslocatie van de huidige windturbines en opnemen van deze locatie als kansrijke locatie voor extra ontwikkeling.
- c) Het veranderen van de kaartlaag: "solitaire windturbines mogelijk" naar een kaartlaag: "windturbineparken toegestaan, solitaire windturbines uitgesloten".
- d) Het toevoegen van extra tekst in het beleidstuk ten aanzien van draagvlak en participatie.
- e) Het inkorten van de kansrijke locatie A28 zodat het Harderwijks grondgebied buiten beschouwing blijft vanwege ontwikkeling wijk Drielanden.

Samenvatting inhoud Windvisie

Locaties voor windenergie

De Windvisie wijst locaties aan waarbinnen minimaal het doel van 230,5 MW opgesteld vermogen in 2020 gerealiseerd kan worden. Voordat de Windvisie werd opgesteld waren er in de provincie windenergieprojecten gerealiseerd, vergund of in onderzoek met een totaal van circa 170 MW aan opgesteld vermogen. Deze locaties zijn ook opgenomen in de Omgevingsvisie. Dit betekent dat er in de Windvisie voor 60 MW nieuwe ruimte moet worden 'gereserveerd'.

In de Windvisie is ruimte voor 61 MW nieuwe windenergie gereserveerd. Om het behalen van de doelstelling te borgen en omdat ook na 2020 windturbines een wezenlijke bijdragen moeten leveren om de doelstelling van energieneutraliteit hebben wij daarnaast kansrijke locaties voor extra ontwikkeling benoemd.

Op kaart 1 is aangegeven:

1. Locaties waar windturbines reeds zijn gerealiseerd of vergund.
2. Locaties van windprojecten 'in onderzoek' (autonome ontwikkelingen die reeds waren ingezet voor het proces van Omgevingsvisie en Windvisie starten).
3. Nieuwe locaties voor windenergie, tot stand gekomen op basis van proces met gemeenten;.
4. Kansrijke locaties waar in overleg met gemeenten de nadere invulling wordt verkend. Deze locaties kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de langere termijn doelstellingen van de provincie en kunnen eventueel dienen als reservelocaties op het moment dat er onvoldoende voortgang wordt gerealiseerd met de nieuwe locaties zoals hiervoor benoemd.

In de toelichting op de Windvisie (lees planMER) en de Aanvulling op het planMER is de totstandkoming van deze keuze nader onderbouwd.

De locaties genoemd onder 1 en 2 zijn ook al in de Omgevingsvisie opgenomen. De locaties onder punt 3 en 4 zijn wijzigingen ten opzichte van de Omgevingsvisie. De locaties onder punt 1, 2 en 3 bieden samen ruimte voor 231 MW aan opgesteld vermogen windenergie. Dit is voldoende om aan de afspraken met het Rijk te kunnen voldoen, maar er volgt voor iedere locatie een planproces waarin er nog locaties kunnen afvallen. In Tabel 1 zijn de locaties genoemd onder punt 1, 2 en 3 omschreven.

De nieuwe locaties voor windenergie zijn vastgesteld met draagvlak bij de gemeenteraden. De gemeenteraden van Geldermalsen en Neerijnen hebben op 4 juli 2013 samen met de gemeenteraad van Tiel in een structuurvisie wind de locaties AVRI en Deil vastgelegd. Deze locaties zijn in overleg met de gemeenten in de provinciale windvisie overgenomen. De gemeenteraad van Nijmegen heeft op 2 oktober 2013 4 zoekzones voor windenergie vastgesteld. Van deze zoekzones hebben wij er na overleg met de gemeenten Nijmegen en Wijchen 3 overgenomen in de provinciale windvisie, tegen de vierde locatie bestond bezwaar bij de gemeente Wijchen. De gemeenteraad van Harderwijk heeft op 27 maart 2014 de locaties Lorentz II en III en Leuvenumseweg aangedragen als locaties voor windenergieopwekking. De provincie heeft in overleg met de gemeente de locaties Lorentz II en III als één gezamenlijke locatie overgenomen in de windvisie. De locatie Leuvenumseweg is nog niet opgenomen in de windvisie omdat deze in GNN ligt en deze wordt meegenomen in het pilot onderzoek "windturbines in bos".

Zoals aangegeven moeten de locaties benoemd onder punt 4, met een potentieel aan opgesteld vermogen van ruim 133 MW, worden gezien als locaties voor de langere termijn (na 2020). Aan de ontwikkeling van deze locaties wordt in nauw overleg met de betrokken gemeenten gewerkt. De kansrijke locaties zijn benoemd in Tabel 2.

Aanvullend op de kaart en de tabellen geldt nog het volgende. De 'Duurzame Transportcorridor Betuwe' is een gebied waar de provincie met 15 betrokken partijen het initiatief neemt om in een gebiedsproces de verduurzaming van energie in dit infralandschap vorm te geven. Een aantal locaties voor windenergie (Neerijnen, Geldermalsen, Overbetuwe en Nijmegen) zijn in dit gebied gelegen. In een aantal andere gemeenten is het proces nog niet ver genoeg om nu al locaties voor windenergie te kunnen vaststellen. In het te doorlopen gebiedsproces wordt hier wel nadrukkelijk aandacht aan besteed.

Tabel 1 Locaties Windvisie

Locatie	Gemeente	Aantal turbines	Opgesteld vermogen (MW)	Status (medio 2014) indien van toepassing
<i>Huidige situatie</i>				
A	Zutphen	3x2 MW	6	Draaiend, sinds 2005
B	Aalten	8x2 MW	16	Draaiend, sinds 2008
C	Neder Betuwe	4x2 MW	8	Draaiend, sinds 2008
D	Culemborg	3x2 MW	6	Draaiend, sinds 2006
F	Duiven	4x2 MW	8	Draaiend, sinds medio 2014
H	Buren	4x2 MW	8	Draaiend, sinds medio 2014
	Totaal draaiend		52	
<i>Autonome ontwikkeling</i>				
E	Ede	2x3 MW	6	Onherroepelijk plan, SDE verkregen
G	Montferland/Oude IJsselstreek	6x2 MW	12	idem
N	Oude IJsselstreek (Den Tol)	10x3 MW	30	Onherroepelijk bestemmingsplan
	Totaal onherroepelijk		48	
<i>Locaties in onderzoek</i>				
I	Oldebroek	4x3 MW	12	MER-traject loopt
J	Wageningen (bedrijventerrein langs Rijn)	max 3x2,4 MW	7,2	Draagvlakonderzoek uitgevoerd

K	Arnhem (Kleefse waard)	4x2,4 MW	9,6	Haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd
L	Zevenaar (Bijvanck)	4x3MW	12	Inpassingsplan in voorbereiding
M	Nijmegen/Overbetuwe	9x2,4 MW	21,6	MER-traject doorlopen, bestemmingsplan Nijmegen wordt voorbereid
O	Zaltbommel	4x2 MW	8	Haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd
	Totaal in onderzoek		70,4 MW	
<i>Windenergielocaties</i>				
25	Geldermalsen	3x2,4 MW	7,2	
3	Harderwijk	3x2,4 MW	7,2	
G5z	Neerijnen*	10x3 MW	30	
13	Nijmegen	2x2,4	4,8	
14	Nijmegen	1x2,4	2,4	
15	Nijmegen	4x2,4	9,6	
	Totaal vast te stellen		61,2 MW	

* Voor de locatie bij knooppunt Deil (G5z) is er sprake van een gunstig windaanbod, waardoor hier vrijwel zeker turbines van ten minste 3 MW kunnen worden geplaatst. Voor deze locatie wordt hier dan ook vanuit gegaan.

Tabel 2 Kansrijke locaties extra ontwikkeling

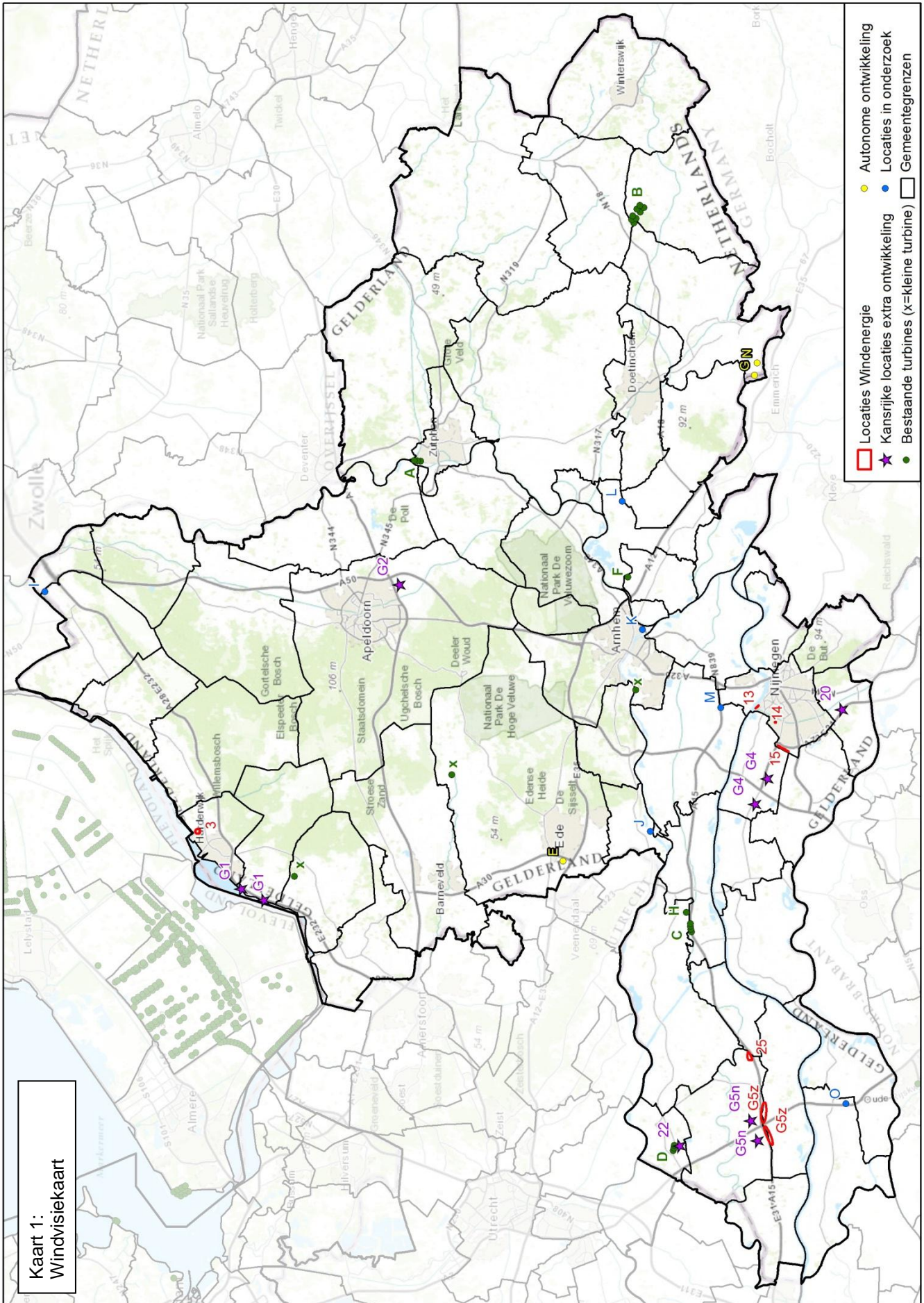
Locatie	Gemeente	Aantal turbines (ca)	Potentieel opgesteld vermogen (MW) (ca)
G2	Apeldoorn	9	21,6
G4	Beuningen	10	24
22	Culemborg (uitbreiding of opwaardering bestaand park)	2	6
G5n	Geldermalsen	20	48
G1	Ermelo	7	16,8
20	Heumen	7	16,8
	Totaal kansrijke locaties		133,2

Windenergie buiten de vastgestelde locaties

Diverse regio's en gemeenten hebben stevige doelstellingen ten aanzien van hernieuwbare energie die alleen realiseerbaar zijn met een aanzienlijk aandeel windenergie. Meer dan puur vanuit de doelstelling van de provincie nodig zou zijn. Om de realisatie van deze doelstellingen en overige gedragen initiatieven buiten de vastgestelde locaties niet onmogelijk te maken, is door de provincie ook beleid geformuleerd ten aanzien van windenergie buiten de vastgestelde locaties.

Dit beleid is reeds beschreven in de Omgevingsvisie/omgevingsverordening. Initiatieven buiten de vastgestelde locaties kunnen in overleg met de betreffende gemeente worden gerealiseerd. Uitgangspunt blijft het beleid zoals geformuleerd in de Omgevingsvisie en Windvisie.

provincie GELDERLAND



Overig windbeleid

Naast het aanwijzen van (nieuwe) locaties voor windenergie, legt de Windvisie ook algemeen windbeleid voor de hele provincie vast dat aanvullend is op het beleid in de Omgevingsvisie ten aanzien van:

Borgen van draagvlak: Met de Windvisie houdt het planproces om windturbines gerealiseerd te krijgen niet op. Veranderingen zoals de realisatie van windturbines stuiten vaak op weerstand. Het is daarom belangrijk dat partijen die op een of andere wijze betrokken zijn bij het project ook kunnen participeren. Voor alle locaties van windturbines stelt de provincie de mogelijkheid tot participatie als randvoorwaarde.

Participatie dient op het niveau van individuele projecten vorm en inhoud te worden gegeven. Een initiatiefnemer kan bij participatie onder andere denken aan:

- financiële participatie door het instellen van een (lokaal) beleggingsfonds of het uitbrengen van obligaties;
- een coöperatie of burgerinitiatief als (mede) initiatiefnemer;
- instellen van een gebiedsfonds;
- steun aan (duurzaamheids)initiatieven in een regio;
- compensatie door korting op elektriciteit voor omwonenden;
- betrokkenheid in de ruimtelijke planvorming.

Bij de beoordeling van windenergieplannen door de provincie, worden ook de inspanningen in relatie tot participatie beoordeeld.

Solitaire turbines: Voor plaatsing gelden de randvoorwaarden uit de omgevingsverordening.

Aanvullend op deze randvoorwaarden sluit de provincie de oprichting van solitaire windturbines uit in waardevolle open gebieden. Deze gebieden zijn in de Windvisie ook op kaart weergegeven. De provincie vindt dat de impact op het waardevolle open landschap van een solitaire windturbine zwaarder weegt dan de relatief geringe bijdrage aan de transitiedoelstelling.

Kleine turbines met een ashoogte van maximaal 25 meter (boomhoogte) behoren door het relatief kleine vermogen volgens de Electriciteitswet tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten. De kwantitatieve bijdrage aan de energieopgave is naar huidige verwachting beperkt, maar de Provincie staat positief tegenover de verdere ontwikkeling van deze windturbines en verbiedt ze niet. Deze windturbines kunnen bijvoorbeeld goed aansluiten bij bedrijvigheid in de agrarische sector.

Mini-windturbines die op gebouwen geplaatst kunnen worden, kunnen goed ingepast worden in gebouwde omgeving. Dit kan het draagvlak en bewustwording van de noodzaak van verduurzaming vergroten en kan voor bedrijven bijdragen aan een duurzaamheidsimago. Mini-windturbines sluit de provincie nergens uit. De gemeente kan het best beoordelen of een turbine passend is op een locatie.

4 Argumenten/afwegingen/risico's

Wij zien de volgende argumenten voor vaststelling van de Windvisie:

- 1) Vaststellen van de Windvisie is conform de afspraken die in IPO verband met het Rijk zijn gemaakt.
- 2) Vaststelling geeft helderheid naar gemeenten, ontwikkelaars en bewoners over geschikte locaties en het beleid van de provincie ten aanzien van windenergie.
- 3) Vaststellen van de Windvisie voldoet aan de opdracht van Provinciale Staten om alleen extra locaties vast te leggen die draagvlak hebben bij gemeenten.
- 4) Benoemen van locaties voor toekomstige ontwikkeling geeft een impuls aan verdere ontwikkeling van windenergie op kansrijke locaties, dit verhoogt de kans op realisatie van de doelstelling van opwekking 14% hernieuwbare energie in 2020.
- 5) Vaststellen van de Windvisie is een onmisbare stap naar realisatie van de doelstelling van opwekking van 14% hernieuwbare energie in de provincie Gelderland.

Een argument tegen vaststelling van de Windvisie:

- 1) Vaststellen van de Windvisie zorgt ervoor dat er op meerdere kleinere locaties windenergie wordt gerealiseerd.

5 Risico's

- 1) Ruimtelijk vastleggen van de locaties in de Windvisie creëert voor alle partijen duidelijkheid waar windenergie gerealiseerd kan worden. Ook grotere ontwikkelaars kunnen zich dan gaan richten op realisatie van windturbines op die locaties. Risico is dat grote ontwikkelaars sneller handelen dan organisaties van bewonersparticipatie en dat bepaalde vormen van participatie daarmee moeilijker worden. Dit risico schatten wij als beperkt in omdat belangrijke ontwikkelaars meer aandacht schenken aan bewonersparticipatie en vaak ook in samenwerking met energiecoöperaties een windturbinepark ontwikkelen. De Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA) heeft een gedragscode op dit vlak ontwikkeld, waaraan ontwikkelaars zich zullen houden. In de Windvisie wordt het belang van participatie benadrukt en gemeenten delen deze visie.
- 2) Het totaal aantal MW van vast te stellen locaties in de Windvisie is nu 231 MW. Daar zit geen reservecapaciteit meer in ten opzichte van onze doelstelling van 230,5 MW. Als er nog locaties afvallen of niet ontwikkeld worden, dreigen wij onze doelstelling en afspraken in IPO-verband niet te halen. Dit risico wordt ondervangen door enerzijds het benoemen van kansrijke locaties voor toekomstige ontwikkeling, waar wij samen met gemeenten tot ontwikkeling van windenergie willen komen en anderzijds doordat wij weten dat een aantal gemeenten bezig zijn met de ontwikkeling van windenergie zonder dat deze zijn opgenomen in de Windvisie, omdat dit nog te vroeg was in het proces wat ze doorlopen. Gedeputeerde Traag bezoekt dit najaar in een "windtour" de gemeenten waar kansrijke locaties liggen om met hen de voortgang van de ontwikkeling van deze locaties te bespreken. Hierbij wordt aandacht besteed aan geconstateerde knelpunten en de ondersteuning die de provincie kan geven om deze op te lossen. Het bezoek is in de eerste 4 gemeenten zeer positief ontvangen.
- 3) De locatie Wageningen is als locatie autonome ontwikkeling in onderzoek opgenomen voor 7,2 MW. Uit de aanvulling op de planMER komt naar voren dat significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet kunnen worden uitgesloten. Er ontbreekt een Passende beoordeling, waarmee onvoldoende is onderbouwd dat er effectieve maatregelen mogelijk zijn waarmee aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten (advies commissie m.e.r.). De Commissie is geweest op een Verkennend onderzoek van bureau Waardenburg dat nader ingaat op de materie. Dit onderzoek wijst vooral op grote risico's voor overwinterende ganzen en eenden, en daarmee op significante gevolgen voor het Natura 2000-gebied Neder-Rijn (thans Rijntakken). Er worden mitigerende maatregelen in beeld gebracht om dit te ondervangen: minder turbines, grotere afstand tussen turbines, stilstandvoorzieningen etc. Hoewel in de vervolgfase nog veel en veel uitgebreider onderzoek nodig zal zijn om onder deze omstandigheden de uitvoerbaarheid van het windpark bij Wageningen te onderbouwen, acht de Commissie de extra informatie uit het Verkennend onderzoek voor het besluit over de Windvisie toereikend. Het onderzoek is bij de stukken gevoegd.

6 Financiële consequenties

N.v.t.

7 Proces en evaluatie

In overleg met de Commissie MIE volgt er een hoorzitting begin oktober, zodat besluitvorming in november 2014 kan plaatsvinden. De voortgang van de realisatie van de doelstelling wordt halfjaarlijks in IPO-verband gemonitord. De bouw van de parken moet uiterlijk in 2018 starten om de doelstelling in 2020 te kunnen halen.

Arnhem, 2 september 2014 - zaaknummer 2014-004149

Gedeputeerde Staten van Gelderland

C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koning

M.M. Rajkowski - plv. secretaris

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit Windvisie Gelderland
- Begrotingswijziging
- Notitie Windvisie Gelderland 1^e actualisering omgevingsvisie
- Bijlagen bij Windvisie (planMER en Aanvulling planMER windvisie Gelderland)
- Advies commissie m.e.r. op windvisie
- Zienswijzen met antwoorden
- Kaart windvisie
- Verkennd natuuronderzoek locatie Wageningen Waardenburg